

73 nových projektov výskumných infraštruktúr posilní európsky výskum	2
Online, vedatechnika.sk, 30. 9. 2026, 8:06	
VIDEO: Maratónsky týždeň v Košiciach odštartovalo charitatívne podujatie, bežci zaplnili trať do posledného miesta	3
Online, koscak.sk, 30. 9. 2026, 11:30	
Firmy nemusia mať vlastné laboratórium. Technologický a inovačný park UPJŠ otvára výskum biznisu	4
Online, anymag.online, 30. 9. 2026, 12:06	
Regina	5
Televízia - STVR 2, Regina, 30. 9. 2026, 16:30	
Unique Roman camp found, concerns raised over space mirrors. What's new in Slovak science	6
Online, spectator.sme.sk, 30. 9. 2026, 16:51	
Kedysi chátrali, dnes pútajú pozornosť. Šesť košických budov ukazuje, ako sa dá obnovovať história	9
Online, korzar.sme.sk, 30. 9. 2026, 17:00	
Súhrn výsledkov zo dňa 30. 9. 2026	13
Online, hockeyslovakia.sk, 30. 9. 2026, 21:39	

73 nových projektov výskumných infraštruktúr posilní európsky výskum

📅 30. 9. 2026, 8:06, Zdroj: vedatechnika.sk , Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 35 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 EUR

73 nových projektov výskumných infraštruktúr posilní európsky výskum

Domov Do pozornosti 73 nových projektov výskumných infraštruktúr posilní európsky výskum

30.09.2026

Európska komisia prostredníctvom Európskej výskumnej výkonnej agentúry (REA) vyčlenila 411 miliónov eur na 73 nových projektov v rámci výzvy Horizont Európa – Výskumné infraštruktúry 2025.

Podporené projekty majú výskumníkom a výskumníčkam a inovátorom a inovátorkám sprístupniť kvalitnejšie technológie, služby a nástroje a zároveň posilniť európsky systém výskumných infraštruktúr.

Projekty sa venujú oblastiam od zdravotníckeho výskumu a klimatickej odolnosti až po poľnohospodárstvo, dopravu, výrobu či digitálne technológie.

Výzva bola rozdelená do štyroch hlavných oblastí:

INFRADEV bolo podporených 30 projektov s rozpočtom 109 miliónov eur,

INFRAEOSC zahŕňa 13 projektov s rozpočtom 85 miliónov eur,

INFRASERV 12 projektov so 154 miliónmi eur,

INFRATECH 18 projektov s rozpočtom 63 miliónov eur.

Celkovo bolo podporených 73 projektov z 159 predložených návrhov.

Dôraz na otvorené dáta, umelú inteligenciu a udržateľnosť

Významná časť podporených projektov reaguje na potrebu modernizácie európskej výskumnej infraštruktúry a jej lepšieho prepojenia s digitálnymi technológiami.

Projekty v rámci INFRAEOSC sa zamerajú napríklad na pripravenosť Európskeho cloudu pre otvorenú vedu (EOSC) na umelú inteligenciu, správu výskumných dát a ich vyhľadateľnosť, dostupnosť, kompatibilitu a opätovnú využiteľnosť.

Ďalšou prioritou je znižovanie environmentálnej stopy výskumných infraštruktúr.

Projekty v rámci INFRATECH budú okrem iného využívať umelú inteligenciu, digitálne dvojčatá či pokročilé simulačné nástroje v oblastiach, ako sú klimatické modelovanie, zdravotníctvo, doprava, poľnohospodárstvo a výroba.

Slovenská účasť v nových projektoch

Do viacerých podporených projektov sa zapojili aj slovenské výskumné organizácie.

Medzi nimi sa nachádzajú projekty zamerané na umelú inteligenciu a EOSC, udržateľnosť digitálnych výskumných infraštruktúr, biomedicínsky výskum či modernizáciu technológií pre urýchľovače.

Ústav informatiky Slovenskej akadémie vied (SAV) je zapojený do štyroch projektov:

ENSURE – ENVIRONMENTALLY SUSTAINABLE digital services and practices for REsearch infrastructures sa zameriava na znižovanie environmentálnej stopy digitálnych výskumných infraštruktúr...

FLUID-AI – FAIR Liquidity Unifying Interoperable Data and AI sa venuje prepájaniu výskumných dát, modelov umelej inteligencie a digitálnych riešení v rámci EOSC. Na projekte sa okrem Ústavu informatiky SAV podieľa aj Slovenská technická univerzita v Bratislave.

GenAI4Earth – Generative Artificial Intelligence for Earth System využíva dôveryhodnú generatívnu umelú inteligenciu na podporu výskumu Zeme, klímy, životného prostredia a interakcií medzi ekosystémami a ľudskou spoločnosťou...

EOSC-ARENA – AI Research Enhancement through Networked Agents vytvára prostredie pre generatívnu a agentickú umelú inteligenciu integrovanú do EOSC. Slovenskú účasť zabezpečujú okrem Ústavu informatiky SAV aj Slovenská technická univerzita v

Bratislave.

Slovenskí partneri a partnerky sa zapájajú aj do ďalších oblastí výskumných infraštruktúr.

Ústav elektrotechniky SAV je partnerom projektu EPITA – Enabling Partnerships for Innovation & Accelerator Technology Advancement, ktorý podporí vývoj nových technológií pre európske urýchľovače častíc. Projekt počíta s vytvorením 22 prototypov v oblastiach akceleračných systémov, magnetov, zväzkov častíc a pokročilých technológií a materiálov.

Chemický ústav SAV je súčasťou projektu MIRRI-FIRM – Making MIRRI FAIR for Globally Impactful Research. Projekt nadväzuje na infraštruktúru MIRRI-ERIC a zameria sa na lepšiu dostupnosť, kvalitu a udržateľnosť mikrobiálnych zdrojov a súvisiacich dát. Dôležitou súčasťou bude ich zosúladenie s princípmi FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), rozvoj katalógu mikrobiálnych zdrojov a posilnenie prepojenia s EOSC.

Slovenské zastúpenie má aj ECRIN 2030 – European Clinical Research Infrastructure Network 2030, do ktorého je zapojená **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Projekt sa zameriava na rozvoj infraštruktúry pre klinický výskum v súvislosti s Európskym priestorom pre zdravotné údaje, nové formy klinických skúšaní a rozšírenie prepojenia európskych kapacít v oblasti klinického výskumu. Projekt je naplánovaný na obdobie od júna 2026 do mája 2029.

Posilňovanie Európskeho výskumného priestoru

Nové projekty tak prepájajú rozvoj výskumných infraštruktúr s prioritami Európskej únie v oblasti otvorenej vedy, digitalizácie, umelej inteligencie, zelenej transformácie a zdravotníckeho výskumu.

Zároveň podporia odbornú prípravu, mobilitu a rozvoj kariér výskumných pracovníkov a pracovníčok a ďalších odborníkov a odborníčok pôsobiach v oblasti výskumných infraštruktúr.

Podporené projekty už začínajú svoju implementáciu a ich výsledky majú ambíciu prispieť k rozvoju Európskeho výskumného priestoru, ako aj k iniciatívam Misia proti rakovine (Mission Cancer) a Destination Earth (DestinE) a k napĺňaniu cieľov zelenej a digitálnej transformácie.

Viac informácií

Zdroj: Slord

Autor: CIP VVI

VIDEO: Maratónsky týždeň v Košiciach odštartovalo charitatívne podujatie, bežci zaplnili trať do posledného miesta

 30. 9. 2026, 11:30, Zdroj: koscik.sk , Autor: Alexandra Hrešková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Daniel Pella, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 11 188 GRP: 0,25 OTS: 0,00 AVE: 452 EUR

VIDEO: Maratónsky týždeň v Košiciach odštartovalo charitatívne podujatie, bežci zaplnili trať do posledného miesta

Bežecká horúčka v Košiciach naberá na obrátkach a do ulíc tentoraz vytiahla aj univerzitnú komunitu. Študenti, zamestnanci, absolventi či priatelia **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** vymenili učebne a kancelárie za bežecké tenisky a postavili sa na štart druhého ročníka **UPJŠ RUN**. Záujem bol obrovský – kapacitu 500 miest sa podarilo naplniť do posledného bežca.

Od prvých chvíľ bolo cítiť, že tentoraz nepôjde iba o naháňanie čo najlepšieho času. Popri trati sa povzbudzovalo, v cieľovej zóne vládla uvoľnená nálada a spoločný beh si prišli užiť skúsení športovci aj tí, pre ktorých bol dôležitejší zážitok než výsledok. Atmosféra tak nadviazala na vydarenú minuloročnú premiéru. Dav bežcov odštartoval **rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika Daniel Pella**.

V cieľi získal každý športovec aj zaslúženú medailu a záver podujatia priniesol slávnostné ocenenie tých najlepších. Medzi zamestnankyňami a študentkami **UPJŠ** si po prvenstvo dobehla Sára Kollár, medzi mužmi v rovnakej kategórii obsadil zlatú priečku Dominik Hutka. V kategórii absolventov a priateľov **UPJŠ** triumfovali Barbora Bobáková a Marián Zimmermann.

Dianie sa nekončilo ani za cieľovou čiarou. Súčasťou druhého ročníka bol Slovenský spolok študentov zubného lekárstva, ktorý športovcom priblížil témy súvisiace so zdravím a prevenciou. Bežci si tak z podujatia neodnášali iba kilometre v nohách a medailu na krku.

Aj tento rok bežci pomáhali malým pacientom

Za odbehnutými kilometrami sa opäť ukrývala aj dobrá vec. **UPJŠ RUN** si zachoval charitatívny rozmer a športovci tento rok podporili malých pacientov Detskej fakultnej nemocnice Košice. Šport sa tak opäť spojil s pomocou tým, ktorí momentálne zvädzajú úplne iný a

omnoho náročnejší boj.

Minulý rok bolo podujatie nováčikom v košickom bežeckom kalendári, no tentoraz už ukázal, že si v ňom dokáže nájsť svoje stabilné miesto. Päťsto obsadených miest, plná trať a energia v cieľi naznačili, že z jednorazového nápadu sa postupne rodí tradícia, na ktorej štart sa budú chcieť bežci postaviť znova.

ANKETA Ak by sa voľby primátora konali najbližšiu sobotu, komu by ste dali svoj hlas? hlasovanie do 03.10. - 23:59 - anonymne
Zahlasovať v ankete

Autor: Alexandra Hrešková

Firmy nemusia mať vlastné laboratórium. Technologický a inovačný park UPJŠ otvára výskum biznisu

📅 30. 9. 2026, 12:06, Zdroj: [anymag.online](#) , Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Andrej Miroššay, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prírodovedecká fakulta UPJŠ

Dosah: 26 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 30 EUR

Firmy nemusia mať vlastné laboratórium. Technologický a inovačný park **UPJŠ** otvára výskum biznisu

30. septembra 2026

Aktualizované: 30. septembra 2026

Východné Slovensko má kvalitný výskum, odborníkov aj technológie. Výzvou je však dostať ich výsledky z laboratórií do praxe, k firmám, pacientom a ľuďom, ktorí ich môžu reálne využiť. O tom, čo tomu dnes bráni a čo môže pomôcť, diskutovali odborníci z vedy, medicíny, technológií a biznisu na konferencii EASTMED 2026 – Where Science Meets Business.

Tip na ECO darček: Ekologické dámske a pánske peňaženky – dizajnové, štýlové

V roku 2024 sa v Košickom kraji investovalo do výskumu a vývoja 130,3 milióna eur a pracovalo v ňom 5 215 ľudí. Región má silnú pozíciu v prírodných vedách a výrazné personálne kapacity v lekárskejších a zdravotníckych vedách. „Máme množstvo kvalitného výskumu, úspešné technologické firmy, expertov aj ľudí so skvelými nápadmi. To, na čom však potrebujeme pracovať, je prepájanie týchto svetov,“ hovorí Miriama Hučková z Košice IT Valley.

Obsah článku

Od jednotlivých projektov k fungujúcemu ekosystému

Na začiatku nemusí byť projekt, stačí konkrétny problém

Spolupráca medzi firmami a univerzitami nemusí začínať veľkým výskumným projektom ani zložitým zadáním. Často stačí konkrétny problém, na ktorý firma nemá vlastné kapacity, odborníkov alebo laboratórne vybavenie. Práve vtedy môže univerzita vstúpiť do procesu ako výskumný partner. „Firmy môžu prísť s konkrétnym technickým problémom, ktorý nechcú riešiť vo vlastnom laboratóriu. Vieme im ponúknuť zmluvný výskum, spoločné grantové projekty aj licencie na technológie, ktoré už máme. Stačí jeden rozhovor a vieme odpovedať, či na to máme správny tím,“ vysvetľuje RNDr. **Andrej Miroššay**, PhD., riaditeľ Technologického a inovačného parku **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. (TIP-UPJŠ).

Prvé výsledky transferu už existujú

Medzi prvé konkrétne výsledky patria spin-off SAFTRA BioMAI, pilotné experimenty s enzýmom chitinázou či fluorescenčná sonda, ktorá v nezávislom teste obstála lepšie než porovnávaný komerčný produkt. Laboratórium si ju následne objednalo na pravidelné dodávky. Ambíciou je, aby podobné spolupráce prestali byť výnimkou. TIP-UPJŠ zároveň pripravuje aj B2B platformu Metabolite Market, ktorá má podporiť jednoduchší a prehľadnejší spôsob spolupráce firiem s univerzitou. „Dôležité je, aby spolupráca s univerzitou bola pre firmu taká jednoduchá ako objednávka u dodávateľa. S jasnou ponukou, cenou a termínom. Mojm cieľom je, aby sa licencie a spin-offy stali bežnou súčasťou univerzity a aby firmy nielen z regiónu hľadali výskum najprv v Košiciach,“ dodáva RNDr. **Andrej Miroššay**, PhD.

Práve snaha vytvoriť stabilnejšie prepojenie medzi výskumom, infraštruktúrou a firmami stojí aj za ďalšími iniciatívami **UPJŠ**. Jednou z nich je projekt Advanced Protein Biotechnology Consortium (APBC) financovaný Európskou úniou – NextGenerationEU prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR, ktorý sa realizuje od marca 2025 do augusta 2027. Prepája expertízu v oblasti proteínov, výskumnú infraštruktúru, firmy aj zahraničných partnerov. Cieľom je dostať výsledky výskumu bližšie k technológiám a produktom, a zároveň podporiť vznik kvalifikovaných pracovných miest.

eastMED 2026

Andrej Miroššay, eastMed

panelová diskusia, eastMED

APBC ponúka viacero úrovní spolupráce. Firmy môžu využiť analýzu vzoriek či zákazkové merania, zapojiť sa do spoločného vývoja technológií alebo využívať špecializovanú infraštruktúru. Možnosťou sú aj priemyselní doktorandi, spoločné grantové projekty, licencie či vznik spin-offov.

Cieľom pritom nie je iba vytvoriť priestor na jednotlivé zákazky, ale nastaviť prostredie, v ktorom sa výsledky výskumu dokážu systematicky posúvať bližšie k trhu a praktickému využitiu. Potrebujeme, aby sa vedomosti, ktoré sú vo vede, pretavili do startupov. Desať rokov som pôsobil v zahraničí a videl som, ako sa vedecké poznatky dokázali pretaviť do firiem, ktoré boli extrémne úspešné. Nevidím dôvod, prečo by sme to nemohli urobiť aj u nás," hovorí prof. Erik Sedlák z **Prírodovedeckej fakulty UPJŠ** a Centra interdisciplinárnych biovied TIP-UPJŠ, zodpovedný riešiteľ a koordinátor projektu APBC.

Aj mach či lišajník môže byť začiatkom nového produktu

Nie každý výskum má od začiatku jasné komerčné využitie. Niekedy sa jeho potenciál ukáže až v ďalších fázach, keď vedci začnú skúmať, kde by sa získané poznatky dali využiť v praxi. Príkladom je výskum kryptogamov doc. RNDr. Michala Gogu, PhD. z **Prírodovedeckej fakulty UPJŠ** a TIP-UPJŠ. Výskum sa venuje machom a lišajníkom, ktoré sa počas miliónov rokov dokázali prispôbiť chladu, suchu či ďalším extrémnym podmienkam. Poznanie mechanizmov, vďaka ktorým tieto organizmy zvládajú tieto podmienky, môže nájsť využitie napríklad v poľnohospodárstve. Zaujímavý potenciál majú aj látky, ktoré obsahujú, tie by sa v budúcnosti mohli uplatniť vo farmácii alebo pri vývoji výživových doplnkov.

Výskum by preto nemal zostať iba na úrovni publikácií. Len ďalšie testovanie ukáže, či má výsledok potenciál uplatniť sa aj v praxi. „V súčasnosti už máme veľké množstvo základného výskumu realizovaného in vitro. Ďalším krokom je posunúť ho ďalej, napríklad k testovaniu na vhodných biologických modeloch. Na to sú však potrebné ďalšie financie a partneri, ktorí pomôžu tento výskum posunúť na vyššiu úroveň," vysvetľuje doc. RNDr. Michal Goga, PhD.

O úspechu rozhoduje aj trh

Aj keď má výskum potenciál na praktické využitie, ešte to neznamená, že z neho automaticky vznikne úspešný produkt. Dôležité je čo najskôr overiť, či oň majú ľudia alebo firmy skutočný záujem. Príkladom prepojenia vedeckého vzdelania s podnikaním je Michaela Šišková, genetička, podnikateľka a spoluzakladateľka DNA ERA. Startup vznikol ešte počas jej štúdia genetiky a priniesol genetické testovanie zamerané na predispozície a možné zdravotné riziká. V roku 2024 bola spoločnosť DNA ERA akvírovaná healthtech spoločnosťou Diagnose.me.

„Pre mňa je asi najväčším zadostučením vedca moment, keď sa to, čo skúma v laboratóriu, reálne dostane medzi ľudí a dokáže ovplyvniť ich život," hovorí Michaela Šišková. Na ceste od vedeckého výsledku k produktu je však podľa nej dôležité čo najskôr overiť, či má riešenie svoje miesto na trhu. „Jedna vec je opýtať sa rodiny a známych, či by si produkt kúpili. Väčšina vám možno povie áno. Ale skutočný reality check príde až vtedy, keď od nich vypýtate peniaze," dodáva Michaela Šišková.

Práve tu sa stretáva veda, technológia a biznis. Vedci prinášajú odborné poznatky a riešenia, firmy ich dokážu posunúť k používateľom a trh ukáže, či o ne existuje skutočný záujem. Aby sa vedecký výsledok dostal z laboratória do praxe, nestačí preto iba kvalitný výskum. Potrebná je aj ochrana duševného vlastníctva, spolupráca s firmami, podnikateľské know-how a dostupné financovanie.

Od jednotlivých projektov k fungujúcemu ekosystému

Výzvou pre región tak nie je iba vytvárať kvalitný výskum, ale vytvoriť podmienky, v ktorých sa jeho výsledky dokážu posúvať ďalej. Ak sa podarí vedcom, univerzity a firmy prepájať systematickejšie, výsledkom môžu byť nové technológie, spin-off firmy, zákazky pre univerzitné laboratória aj produkty, ktoré vzniknú z výskumu na východnom Slovensku a nájdu uplatnenie v praxi.

Tento projekt je financovaný EÚ NextGenerationEU prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR v rámci projektu č. 09I02-03-V01-00021 Konzorcium pre pokročilé proteínové biotechnológie: Model podpory hospodárskeho rastu a zmierňovania odlivu mozgov vo východnom Slovensku.

6. mája 2026

Autor: O autorovi | Redakcia || Redakcia

Regina

30. 9. 2026, 16:30, Relácia: **Regina**, Stanica: **STVR 2**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

AVE: 167687 EUR

[strojový prepis] ...Ak vás trápí právny problém, s ktorým si neviete rady, obrátiť sa môžete na Študentskú právnu poradňu Právnickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Tá pomáha v oblasti občianskeho, rodinného, pracovného a správneho práva....

Unique Roman camp found, concerns raised over space mirrors. What's new in Slovak science

📅 30. 9. 2026, 16:51, Zdroj: spectator.sme.sk , Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Matúš Beňo, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Renáta Oriňáková, Pavol Jozef Šafárik University in Košice

Dosah: 4 588 GRP: 0,10 OTS: 0,00 AVE: 317 EUR

Unique Roman camp found, concerns raised over space mirrors. What's new in Slovak science

An overview from June to September.

A comb found in the first Roman military camp in the Nitra Region. (source: TASR)

Slovakia can still surprise scientists. In recent months, the discovery of a unique Roman military camp and two bacterial species new to science – made with the help of Slovak experts - have been announced. Meanwhile, Slovak researchers have raised concerns over the environmental impact of a controversial project to put giant mirrors in space ahead of the launch of a test satellite later this year.

This latest overview of research and scientific activities in Slovakia also includes a look at the fifth Slovak satellite in Earth's orbit, how scientists are trying to help maize cope better with the scorching heat, and how a Slovak palaeoherpetologist helped demonstrate that a genus that every expert has known since university never actually existed.

It also provides a selection of research conducted at universities and other institutions, as well as highlighting science stories that have appeared on The Slovak Spectator's website.

Unique Roman camp found

Some sites in Slovakia bear witness to the Marcomannic Wars, a series of wars between the Roman Empire and the Germanic people on its border. There is the famous inscription on a rock beneath the castle in Trenčín which describes the situation in the camp Laugaricio at the turn of 179-180; or the camp near Želiezovce, where it is believed that Marcus Aurelius wrote part of his famous 'Meditations'.

Archaeologists knew that during these wars, a Roman camp must have existed somewhere in the Nitra Region. Recently, the first of its kind was uncovered – a Roman temporary field camp on the grounds of the future Šurany Industrial Park.

The find, which was announced in July, offers researchers a unique opportunity to excavate almost an entire Roman camp, a rarity in Europe. Interestingly, the site appears to have been abandoned immediately after a conflict: many human skeletal remains have been found – probably belonging to Roman soldiers – in ditches and even wells.

Matej Ruttkay, the director of the Institute of Archaeology at the Slovak Academy of Sciences, believes the significance of the discovery extends far beyond just Slovakia .

Concerns over space mirrors

Slovak researchers have raised the alarm over a controversial project by an American company to put tens of thousands of mirrors in space to beam sunlight to Earth on demand.

Later this year Reflect Orbital will launch a test satellite with a deployable 18-by-18-metre mirror in orbit to test the feasibility of its plans.

But in a new paper researchers from the Slovak Academy of Sciences (SAV), Comenius University (UK) and Princeton University warn that the mirror could end up brightening the night sky up to dozens of kilometres away from where it is intended to shine, even with the "smaller" version of the mirror - the proposed large-scale mirrors will measure 54-by-54 metres.

This image shows satellites crossing the night sky above the northern Atacama Desert in Chile, over a period of just one hour. It is a stack of a time-lapse video taken on 15 October 2025 about two hours after sunset. A few streaks are caused by planes, and can be easily identified by their blinking-coloured lights, but most trails are due to satellites. In the foreground we see the dome of ESO's Extremely Large Telescope (ELT), the world's largest optical/infrared telescope, currently under construction atop Cerro Armazones. Behind it we see the lasers of ESO's Very Large Telescope (VLT) at Paranal Observatory, 22 km away from the ELT. (source: F. Kamphues, ESO/M. Kornmesser)

Two unique species of bacteria found

There are a few tens of thousands of formally named bacterial species – and millions inferred – yet until recently only one had been officially described from Slovakia. Scientists from the Department of Microbiology at the Faculty of Science at **Pavol Jozef Šafárik**

University in Košice have reported the discovery of two new species in Slovakia that were previously unknown to science .

One species has adapted to an environment rich in heavy metals, while the other has evolved to survive in extremely salty water.

In addition to providing insights into how bacteria evolve in isolated and extreme environments, both discoveries could have potential biotechnological and environmental applications.

Brine flowing from a well in the mining area of the Solivar borough in Prešov where scientists found a unique bacteria. (source: TASR)

Fifth Slovak satellite in space

In July, Slovakia's fifth satellite , and the second private one, was launched into space from the Vandenberg Space Force Base in California, US, aboard a Falcon 9 rocket. Named *Marína* after the famous love poem of the same name written by Andrej Sládkovič in the 19th century, its main task is to observe so-called space weather and to collect data on radiation in space.

Marína is a so-called cubesat, a standardised, miniature spacecraft with a side measuring 10 centimetres and a mass of roughly 1 kilogram. It was built by the company Spacemanic and will be operated by the Faculty of Aeronautics at the Technical University of Košice. The company was behind the extraordinarily successful satellite GRBA1pha, which far exceeded the expectations of its designers and the scientific community .

The cubesat also bears an extract from the poem engraved on one of the inner components.

The nanosatellite *Marína*. (source: Space Mission Marina)

In other news

The 15 finalists of the upcoming 8th edition of the ESET Science Award have been unveiled. Among them are Pavol Čekan, founder of the biotechnology company MultiplexDX, which has developed a high-precision breast cancer test ; Dušan Galusek who studies advanced technical ceramics, glass and coatings ; and Hemen Sendi, who contributed to finding the very first Jurassic amber . On 15 October, winners will be announced in three categories, selected by an international committee chaired by French Nobel Prize winner Serge Haroche.

Japanese historian and Slovak studies scholar Susumu Nagayo from Waseda University in Tokyo was awarded the 2026 SAV International Prize in the field of social sciences and culture . He is regarded as a key Asian expert on Milan Rastislav Štefánik and has translated and examined documents concerning his activities and the Czechoslovak Legions he organised in Russia and Japan. He has also systematically incorporated Slovak topics into Japanese Slavic studies and effectively bridged the linguistic and geographical divide between the two countries.

Months of persistent drought have had a devastating effect on crops across Slovakia. Scientists at SAV's Institute of Chemistry have acquired an original culture of a red yeast with specific properties that could help maize cope better with the kind of blistering heat and lack of rainfall the country has seen since spring. The institute has partnered with a company that deals with microbial solutions for agriculture to test the yeast in a real-world situation.

Scientists from the Institute of Normal and Pathological Physiology at the Centre of Experimental Medicine of SAV authored a paper analysing current knowledge of polyphenols - bioactive compounds found in fruit, vegetables and other foodstuffs associated with antioxidant properties. The paper also focused on adaptive responses which may be one of the key mechanisms behind their beneficial health effects. The editorial team at the journal in which it was published chose to use a graphic design put together by the scientists as its cover page illustration, highlighting the importance of the paper.

The extinct genus *Plesiolacerta* is an iconic and highly significant component of the European Palaeogene. Every expert who studies prehistoric reptiles and amphibians has known of it since university. However, Slovak palaeoherpetologist Andrej Čerňanský from Comenius University and a colleague from the Polish Academy of Sciences have demonstrated that the genus never actually existed.

In June, Slovakia launched its first quantum communication infrastructure developed under the European project Slovak Quantum Communication Infrastructure (skQCI), implemented by SAV's Institute of Physics in cooperation with the National Centre for Quantum Technologies. It is also part of the European Quantum Communication Infrastructure initiative, the goal of which is to establish a pan-European network of secure communications resilient to future cyber threats, including attacks by quantum computers.

The Slovak Society for Extracellular Vesicles (SlovSEV) was established at SAV's Biomedical Research Center . It is the first professional society in the country focused on their research and application in biomedical research and clinical practice. The society has also been accepted into the MObility for VEicles Research in Europe consortium, which brings together more than 20 European national societies in this field. This opens up new opportunities in collaboration, mobility, and fellowships.

Overview of other research and development activities and news at institutions

Develop-design of sustainable component material for hybrid energy storage systems based on Li-ion and redox-flow batteries; Pavol Jozef Šafárik University; lead scientist Andrea Straková Fedorková. The goal is to develop a new prototype that would be both cheaper compared to current batteries and could be produced in Slovakia or in the EU without relying on resources from third countries. Read more here .

Microfluidic separation of cancer cell clusters from blood cells; Žilina University in Žilina; lead scientist Ivan Cimrák. The goal of this joint research with the Massachusetts Institute of Technology is to find a way to separate clusters of circulating tumor cells from blood. These can carry important information about the disease. Since they occur amidst a vast number of ordinary blood cells, isolating them is challenging. Read more here .

App driven multisensor solution: Bridging sensors to digits; Pavol Jozef Šafárik University; lead scientist **Renáta Oriňaková**. The goal of the project is to bring simple and quick diagnostics for diabetes, viral diseases, and other conditions to cell phones of people. The system integrates an electrochemical sensor, a small portable measuring device, and a mobile app, which was completed in June. Read more here .

From DNA to new molecules: Summer school of protein engineering; Pavol Jozef Šafárik University; lead scientist Mária Tomková. The project connects scientists from Košice with leading research institutions and biotechnology companies from European countries. During summer, bachelor's students were taught fundamental methods in molecular biology and protein engineering, while master's students explored more advanced methods and gained hands-on experience with techniques used in protein development. Read more here .

Automation of digital forensics and incident response; Pavol Jozef Šafárik University; lead scientist Pavol Sokol. A cyberattack leaves traces that can be leveraged to identify the cause of the incident, the attacker's methods, and ultimately the resulting impact or damage. Currently, the search for these digital traces is performed primarily manually. The goal of this project is to train a system to handle the bulk of this work. The team has developed a set of methods to automatically collect digital traces, organise them, and use machine learning to extract the essential information. Read more here .

Automation of legal text analysis based on machine learning; Pavol Jozef Šafárik University; lead scientist Pavol Sokol. The goal is to teach a computer or system to understand legal texts. Together with the Faculty of Law at Comenius University and the company Wolters Kluwer, the team worked on machine learning methods designed to automatically extract key information from court judgements and regulations. Read more here .

Multimodal approach to studying structure-property relationships in advanced materials; Pavol Jozef Šafárik University; lead scientist Jozef Bednarčík. During electricity transmission and utilisation, vast amounts of energy are lost as waste heat. The primary goal of the project is to develop and conduct in-depth research into advanced materials at the atomic level that are capable of improving the efficiency of energy transmission, utilisation, and storage. Read more here .

A new modification of magnetic nanoparticles improves RNA isolation; SAV. The findings allow for further development of surface-functionalised magnetic nanoparticles for nucleic acid separation. In the future, such materials could contribute to the development of rapid and efficient methods for isolating RNA from complex biological samples. Read more here .

Other Slovak science stories on Spectator.sk

ARCHAEOLOGY: A complex of three Neolithic settlements in Vráble stands out from many others of its kind not only because of its immense size for the period, but also the grisly discovery of the skeletal remains of more than 100 individuals – for some reason, their skulls were missing .

GAMES: For quite some time, archaeologists have been documenting game boards carved into durable surfaces such as stone or brick in open places, especially in the vicinity of medieval sacred buildings – and in some cases even inside them – in what is now Spain, Italy and Croatia .

WATER: As in so many countries today, Slovakia is facing problems with water pollution. For the past two years a team from SAV's Institute of Geotechnics in Košice has been developing a new generation of multi-purpose materials designed for comprehensive water purification that combine three key approaches in a single solution .

INTERVIEW: Slovak archaeologist Bibiana Hromadová, from the PACEA laboratory at the University of Bordeaux in France, says Slovakia has archaeological sites of global importance, but many of them remain insufficiently explored .

ASTRONOMY: Of the 70 comets discovered between 1946 and 1959 worldwide, 18 were first seen at the observatory at the Skalná Pleso mountain lake in the High Tatras. The discoveries led to then Czechoslovakia being declared a "comet superpower" .

PALAEONTOLOGY: A project 20 years in the making has brought together scientists from around the world, including Slovakia, to determine which factor plays the most important role in the mixing of fossils on the seafloor, resulting in, for example, finding skeletal remains that may belong to animals that lived thousands of years apart .

SPACE: Two SAV astronomers, Mária Hajduková and Silvia Ďurišová, are involved in the Dark matter and Interstellar Meteoroid Study experiment, which is looking for both macroscopic dark matter candidates and small bodies up to one metre that came from other star systems .

INTERVIEW: The work of Karol Marhold, one of Europe's leading botanists, has mainly been in taxonomy - focusing not only on correct classification of plants, but how they are related and how they evolve. Here, he talks about how knowing more about plants can help protect them, how taxonomy has changed over the years, the impact of digitisation on research and how the public can help in the study of plants .

MATERIALS: Could there be something harder than diamond? An international team including a Slovak scientist have simulated how an elusive form of carbon thought to exist inside distant planets might be made on Earth .

Autor: Matúš Beňo

Kedysi chátali, dnes pútajú pozornosť. Šesť košických budov ukazuje, ako sa dá obnovovať história

📅 30. 9. 2026, 17:00, Zdroj: korzar.sme.sk , Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Elena Danková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 46 037 GRP: 1,02 OTS: 0,01 AVE: 743 EUR

Kedysi chátali, dnes pútajú pozornosť. Šesť košických budov ukazuje, ako sa dá obnovovať história

Pamiatky dostali nový život.

Interiér zrekonštruovanej SPŠ Strojnícka v Košiciach. (zdroj: KPÚ Košice)

Košice menia svoju tvár. Mnohé historické budovy, ktoré ešte pred dekadou chátali, dnes majú nový šat, одобrený aj pamiatkarmi. Pozreli sme sa na šesť budov na západnej strane centra mesta a ich citlivé premeny, ktoré rešpektovali ich architektonicky vzácne prvky a minulosť.

Ide o budovu gymnázia na Šrobárovej, byty na rohu Alžbetinej a Moyzesovej, budovu Platón, Tostov palác, budovu na rohu Bačíkovej a Hlavnej a SPŠ strojnícku.

Rekonštruovali ich súkromní investori, Košický samosprávny kraj a **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**.

Budovy reprezentujú rôzne umelecké štýly, ktoré sa v pomerne krátkom čase od konca 19. storočia až do 30. rokov 20. storočia v Košiciach vystriedali.

„Od historizmu, ktorý predstavuje náročná budova na Alžbetinej 44, odkaz uhorského národného štýlu čítame na budovách Gymnázia Šrobárova a aj budovy **UPJŠ**, model neskorosecesnej budovy sa objavuje v podobe Tostovho paláca na Moyzesovej ulici až po modernu bývalej Obchodnej komory na Bačíkovej 2,“ vymenúva Zuzana Varechová z Krajského pamiatkového úradu v Košiciach.

Budovy považuje za dobrý príklad obnovy a úpravy. Sú snahou obnoviť a ukázať hodnoty historickej architektúry s prinavrátením alebo s využívaním pôvodnej funkcie, ako sú obe školy, ale tiež adaptovaním na byty v prípade budovy na Bačíkovej ulici 2 a Moyzesovej 16, Alžbetinej 44.

Rekonštrukciám predchádzali pamiatkové výskumy aj reštaurátorské výskumné dokumentácie.

„Dôležitú úlohu pri každej z nich zohrával tím ľudí, ktorí sa pri danej stavbe stretnú a ktorí celý tento proces realizujú, od vlastníkov, stavebných inžinierov, stavbyvedúcich, stavebných dozorov, reštaurátorov, remeselníkov až po pamiatkarov. V týchto konkrétnych prípadoch sa tento proces vydaril,“ hodnotí Varechová.

Secesné gymnázium

Košický samosprávny kraj od marca 2021 rekonštruje historickú budovu Gymnázia Šrobárova. Práce v týchto mesiacoch finišujú. Obe etapy obnovy stáli dokopy viac ako dva milióny eur.

Jedným z výsledkov obnovy je aj úspora nákladov na energie. Na budove školy bola dovtedy pôvodná fasáda a niektoré okná a dvere mali aj 130 rokov. Otvoril ich aj silnejší vietor a spôsobovali úniky tepla.

V zlom stave bol aj vstupný portál a vzácné atikové štíty, ktoré sa doslova rozpadávali. Súčasťou obnovy je aj riešenie zavlhnutia a sanácie budovy, pretože pre tieto problémy už nemohla ďalej fungovať kuchyňa v suteréne.

Budova gymnázia bola postavená v rokoch 1892 až 1894 ako jedna z prvých stavieb so secesnými prvkami v Košiciach a doteraz dotvára kolorit historického centra mesta.

Charakterizuje ju typické červené režné murivo, ktoré zdobí fasádu v úrovni prvého podlažia. Kultúrna pamiatka Šrobárova 1, Košice sa nachádza v Mestskej pamiatkovej rezervácii Košice, už za vonkajším okruhom bývalých mestských hradieb.

Gymnázium na Šrobárovej ulici. (zdroj: Elena Danková)

„Budova bola postavená košickou firmou Arpáda a Gejzu Jakaba, a to na základe rozhodnutia Ministerstva školstva Uhorského kráľovstva z roku 1892, ktoré poverilo návrhom staviteľa Gyulu Pártosa,“ vysvetľuje Zuzana Varechová z Krajského pamiatkového úradu v Košiciach.

Uličné a dvorové fasády sú stvárnené v jednotnom, pre mnohé školské budovy charakteristickom uhorskom štýle, ktorý interpretuje stváranie fasád v romanticky ladenom neskorom historizme spolu s národnými motívmi.

„Fasáda vo výške prízemí je pokrytá pohľadovými obkladovými keramickými tehliami, pre ktorých farbu budova získala názov „Červená škola“. Autor projektu námet pre dekoratívne keramické kartuše v atikových štítoch čerpal z maďarského ľudového umenia, ale v štítoch sa objavujú aj odkazy na uhorský erb,“ dodáva Varechová.

Proces obnovy zahŕňa výmenu okenných výplní, pričom sa vybrali aj niektoré okná na zachovanie a repasovanie. Prebieha reštaurovanie dvorových a uličných fasád vrátane už spomínaných atikových štítov a tehlového pohľadového muriva.

Gymnázium Šrobárova (7 fotografií)

„Počas prác bol odhalený na hlavnej uličnej fasáde v atikovom štíte uhorský erb, aj pôvodný názov školy či výmalba stropu v priestore pôvodného hlavného vstupu do školy, na nároží Moyzesovej a Šrobárovej ulice. Na hlavnej fasáde bol počas prác odhalený názov – Kassa Magyar királyi állami felsőbb leányiskola (Košická uhorská kráľovská vyššia štátna dievčenská škola), pričom na fasáde je vyhotovená skratka: M. K. KIRÁLYI ÁLLAMI FELSŐBB LEÁNYISKOLA. Tento nápis bol reštaurátorskými postupmi zakonzervovaný a prekrytý novým náterom tak, aby ostala stopa po prvom názve školy,“ vysvetľuje Varechová.

V centrálnej časti uličnej fasády v atikovom štíte bol odkrytý uhorský erb, pričom sa objavili aj stopy jeho glazovania.

Keďže podobná symbolika sa objavuje aj na dvorových fasádach, krajský pamiatkový úrad odsúhlasil obnovu erbu a prezentovanie ako pripomienku pôvodnej výzdoby z obdobia vzniku školy. Dokonca do niky za erb vložili študenti spolu s pedagógmi aj časovú schránku.

Prejazd ako reprezentačný priestor

Len o pár metrov ďalej, na rohu Alžbetinej a Moyzesovej, oficiálne na Alžbetinej 44, prešla obnovou historická budova, ktorá bola roky jednou z posledných veľmi zanedbaných v centre mesta. Po mnohých prípravách a rokoch sa aj ona dočkala opravy.

Tento niekdajší bytový dom patril pred vyše dvoma desaťročiami mestu. Už v tom čase bola budova v zlom technickom stave. V havarijnom stave bola najmä deravá strecha. Hrozilo, že sa z nej môže kedykoľvek uvoľniť škridla, preto boli na chodníku pri budove inštalované zábrany, ktoré chránili chodcov pred nehodou.

V objekte sa nachádzalo 20 nájomných bytov, pričom iba v piatich prípadoch evidovalo mesto platné nájomné zmluvy. V roku 2003 sa rozhodli mestskí poslanci nehnuteľnosť odpredať do súkromných rúk.

Nárožná budova na Alžbetinej a Moyzesovej. (zdroj: Elena Danková)

„V celom objekte bolo viditeľné veľké poškodenie, spôsobené dlhými rokmi zanedbanou údržbou. Tesne pred začatím úpravy budovy bola časť strechy severného krídla dokonca prepadnutá. Stav budovy bol naozaj tristný,“ vraví Zuzana Varechová.

Vo svojom vyjadrení už v roku 2006 krajský pamiatkový úrad v podmienkach určil zachovanie a odborné opravenie architektonického členenia fasád, zachovanie výšky, tvaru a konštrukcie korunnej rímsy, prinavrátanie pôvodnej úpravy sokla, zachovanie autentických stavebných (okenných) otvorov. Zachovaný je aj prejazd ako najdôležitejší komunikačný a reprezentačný priestor objektu a samozrejme opravená je aj strecha.

Po takmer 20 rokoch a po výmene viacerých vlastníkov je budova nakoniec opravená, a to aj s prinavrátaním originálneho farebného riešenia fasád v historizujúcom štýle a farebnosti okenných výplní. „Táto budova opäť slúži na bývanie, teda na účel, na ktorý bola postavená,“ informuje Varechová.

Budovu dnes tvorí 22 bytov, štyri nebytové priestory, súkromný dvor a parkovanie v podzemí. Zaujímavosťou je, že pod dvorovou časťou je garáž, ktorá je prístupná autovýťahom.

Investorom Rezidencie Alžbetina je spoločnosť RE Košice, ktorá tento neoklasický meštiansky dom z 19. storočia zrekonštruovala. Obnova je dielom košického architekta Viliama Kolesnáča.

Roh Alžbetinej a Moyzesovej (15 fotografií)

Do pôrodnice prišli filozofi

Po krátkej prechádzke parkom Moyzesova smerom na sever návštevník narazí na ďalšiu citlivo zrekonštruovanú historickú budovu.

Táto na Moyzesovej 9 dostala názov po antickom filozofovi – Platón a je súčasťou Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Budova bola pôvodne postavená ako Uhorský kráľovský inštitút pre babice – Magyar királyi bábaképző v rokoch 1905 - 1907 podľa projektu budapeštianskeho architekta Sándora Baumgartena košickou staviteľskou firmou Arpáda a Gejzu Jakabovcov, spolu so staviteľom Jánošom Halmošom.

Podobne ako Gymnázium Šrobárova nesie budova znaky uhorského štýlu verejných budov.

Budova **UPJŠ**. (zdroj: Elena Danková)

„Rovnako ako aj na Gymnáziu Šrobárova sa na fotografiách objavuje uhorský štátny znak, umiestnený na štítovej atike, viažuci sa k vtedajšiemu štátnemu zriadeniu, keď bola budova postavená. Po vzniku Československej republiky vystriedal uhorský štátny znak československý. Pri reštaurovaní fasád sa prinavrátil aj hlavný vstup z Moyzesovej ulice, vytvorila sa ideálna rekonštrukcia podľa zachytenej autentickej podoby na historických fotografiách a podľa projektu,“ vraví Varechová.

Budova bývalej pôrodnice bola adaptovaná na priestory Filozofickej fakulty. Všetky budovy bývalej detskej nemocnice sa postupne zmenili na školské budovy **UPJŠ**, čím vznikol za budovou Rektorátu **UPJŠ** moderný vysokoškolský kampus.

Okrem Platóna v ňom nájdete aj budovy Aristoteles a Sokrates. Univerzita zrekonštruovala budovu Platón za približne tri milióny eur, pričom financovanie pokryli štrukturálne fondy EÚ, dotácie ministerstva a vlastné zdroje univerzity. Rekonštrukcia budovy bola ukončená v septembri 2016.

Budova Platón (13 fotografií)

Dom mešťanostovej ženy

Neprehliadnuteľnou budovou je aj Tostov palác na Moyzesovej 16. Hlavne vďaka svojim netradičným zaobleným tvarom. Táto národná kultúrna pamiatka bola pri obnove opätovne adaptovaná na bývanie, teda na funkciu, na ktorú bola primárne postavená.

Pred začatím obnovy bol prípravou pre stavebný zámer spracovaný pamiatkový architektonicko-historický výskum a aj reštaurátorský výskum. Vo dvore pribudla novostavba, ktorá taktiež slúži na bývanie.

Tostov palác dala postaviť Mária Horváth, neskôr Tostová, manželka Lászlóa Tosta, v rokoch 1911 - 1912, keď zdedila väčšiu sumu peňazí po smrti svojho otca. Celý čas bola majiteľkou aj manažérkou domu, keďže v ňom bolo 15 nájomných bytov, o ktoré sa bolo treba starať.

Bývali tam aj českí vojaci, Slováci, Židia, Maďari, úradníci, rôzni ľudia. Na tú dobu to bol veľmi moderný dom, keďže mal aj kanalizáciu, elektrinu a kľozety – záchody. Jej manžel, László Tost, bol mešťanostom Košíc (dnešná funkcia primátora) v rokoch 1938 -1939. Snažil sa zachraňovať prenasledovaných Židov a bol proti nylášovcom, za čo ho zastrelili.

Tostov palác. (zdroj: Elena Danková)

Po vojne štát tento dom vyvlastnil a ten sa stal národným majetkom. Vyše 20 rokov v ňom žili rôzne rodiny, až kým v budove mesto nezriadilo Dom družby – Dom sovietsko-československého priateľstva.

Vznikli tu reprezentačné priestory určené na rôzne kurzy a prednášky. Objekt neskôr odkúpil súkromný investor a prestaval ho na bytový dom.

Cieľom pamiatkovej obnovy bolo prinavrátiť do budovy predovšetkým reprezentačné viacizbové byty, ktoré spolu s náročne vyhotovenou dekoratívnou fasádou odzrkadľujú úroveň meštianskeho bývania na začiatku 20. storočia v Košiciach.

„Cieľom reštaurovania bolo prinavrátenie umeleckých a architektonických kvalít exteriéru kultúrnej pamiatky, ktorá reprezentuje fázu neskoré secesie, podľa návrhu z roku 1911, architektom Györgyom Dénesom, študentom Károlya Kósa a realizátorom stavby Jánom Baloghom v roku 1912,“ ozrejmuje Zuzana Varechová.

Obnova znamenala návrat k pôvodnému vzhľadu fasád vrátane pôvodnej farebnosti, charakteru povrchov, štruktúr, materiálov, detailov aj k oprave oplatenia. Tostov palác zrekonštruovala spoločnosť Elit-byt development v rokoch 2021 – 2023.

Tostov palác (7 fotografií)

Dielo Ľudovíta Oelschlägera

Rovnaký investor zrekonštruuje aj ďalší architektonický skvost – budovu bývalej obchodnej komory na rohu Bačíkovej a Hlavnej ulice, tesne vedľa Ústavného súdu.

Budova na Bačíkovej 2 bola postavená v rokoch 1929-30 pre Obchodnú a priemyselnú komoru, teda na administratívne účely, na mieste pôvodnej jednopodlažnej budovy. Autorom projektu bol významný košický predstaviteľ moderny Ľudovít Oelschläger, stavebné práce prebiehali pod taktovkou miestnej firmy Huga Kaboša.

V 50. rokoch 20. storočia bola budova znárodnená a pripadla Štátnej banke Československej, krajskej pobočke v Košiciach.

V tom čase vybudovaná prístavba v západnej časti uličného krídla zopakovala tvaroslovie uličnej fasády pôvodnej budovy.

(zdroj: Elena Danková)

Pamiatkarka Zuzana Varechová pripomína, že dvojposchodový podpivničený dom s vnútorným dvorom má z Bačíkovej ulice centrálné situovaný portikus tvorený mohutnými umelokamennými stĺpmi za nimi s hlavným vstupom, ktorým sa vchádza cez vstupnú chodbu do priestoru reprezentatívneho hlavného schodiska.

Z Hlavnej ulice je vedľajší vstup s točitým schodiskom, umiestneným v oválnom dvorovom schodiskovom rizalite. Architektonické riešenie fasád je ovplyvnené takzvaným oblúčkovým dekorativizmom.

„Po celkovej obnove fasád a interiéru sa nakoniec budova zmení na byty. Vo svojich vyjadreniach sme apelovali na obnovu zachovaných hodnotných prvkov v interiéru, ako sú schodiská či veľká a malá zasadačka s kamenným obkladom. Ale aj na kvalitnú obnovu brizolitových fasád, kamenných prvkov – ako je orámovanie okien a obklad z travertínu, kovových prvkov – zábradlia z prvej stavebno-historickej etapy z roku 1930,“ vraví Varechová.

Bačíkova 2 (14 fotografií)

V tvare písmena E

Vydarenú rekonštrukciu historickej budovy v centre môžu návštevníci obdivovať aj na Komenského 2 v prípade SPŠ strojníckej. Košický samosprávny kraj ako zriaďovateľ zrekonštruoval túto priemyslovku blízko Námestia Maratónu mieru za jeden rok, dokončená bola v septembri 2026.

Budova je národnou kultúrnou pamiatkou a má pôdorysný tvar písmena E. Vyučovanie na pôvodnom trojročnom Vyššom strojníckom učilišti sa začalo v roku 1872 ešte v Rakúsko-Uhorsku. Stavebno-technický stav budovy bol dlhodobo na hrane užívania a vyžadoval si postupnú obnovu, čoho si bola škola vedomá.

Komplexná rekonštrukcia sa týkala suterénu, učební, toaliet, striech, komínov, rozvodov či odkvapov a prebiehala v etapách. Prvá etapa zahŕňala architektonicko-historický výskum od architekta Petra Hudáka či projektovú dokumentáciu. Druhá (hlavná) etapa sa začala v roku 2025.

Cieľom bolo výrazné zníženie energetickej náročnosti a zlepšenie technického stavu budovy pri zachovaní jej pamiatkovej hodnoty. Výška investície dosiahla viac ako 5,8 milióna eur.

Príbeh stavby na tomto mieste sa začal už pred rokom 1869, keď tu stála ešte staršia budova, a vtedajší objekt zakúpil a adaptoval na Vyššie strojnícke učilište až zakladateľ školy o tri roky na to. Neskôr, v rokoch 1885 - 86 tu po asanovaní postavili novú dvojpodlažnú stavbu v neorenesančnom výraze, podľa zachovanej dokumentácie známeho košického staviteľa Petra Jakaba.

V ďalšej fáze rozšírili a dostavali existujúcu budovu severným smerom – a to v rokoch 1900 – 1901 v eklektickom štýle, podľa návrhu inžiniera Gustáva Marró. Spolu s úpravou fasády došlo aj k výmene okien a úprave strechy, ktorá sa stala vďaka svojmu tvaru a výzdobe dodnes klenotom stavby.

Pozoruhodný bol tiež napríklad interiér učiteľskej knižnice vedľa zborovne, ktorú členila pavlač na oceľových konzolách, a vstavané knižničné police. Výnimočným technickým riešením bol aj špeciálny výťah, určený na transport ťažkých učebných pomôcok (funkčných modelov a strojových zariadení).

SPŠ Strojnícka. (zdroj: Elena Danková)

Fasády budovy školy boli upravené v novobarokovom slohu s manzardovými strechami nad rizalitmi, fasády dielni boli upravené v klasicizujúcom duchu priemyselnej architektúry zo začiatku 20. storočia s dekoratívnymi vlysami z režeň tehly.

V 20. storočí škola prešla viacerými utilitárnymi prestavbami, dostavbami, úpravami a zásahmi, až po súčasnú veľkú obnovu s reštaurovaním, ktorá odkryla jej nečakané krásy.

Tento rok sa po dvoch desaťročiach chátrania začalo aj s prestavbou Malinovského kasární na Moyzesovej ulici. MM Invest Košice a Maliny Real Estate na mieste bývalých kasární budujú novú mestskú štvrť, ktorá prepojí bývanie, občiansku vybavenosť, služby, kancelárske priestory a kvalitné verejné priestory.

Projekt chcú realizovať na etapy. Ukončenie prvej etapy predpokladajú približne v roku 2030, druhej približne v roku 2032.

SPŠ Strojnícka (25 fotografií)

Autor: Elena Danková

Súhrn výsledkov zo dňa 30. 9. 2026

30. 9. 2026, 21:39, Zdroj: hockeyslovakia.sk , Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzitné spolky, organizácie a médiá**, Kľúčové slová: **University Spartacus**

Dosah: **11 636 GRP: 0,26 OTS: 0,00 AVE: 459 EUR**

Súhrn výsledkov zo dňa 30. 9. 2026

TIPOS SHL

Rytieri Martin - HK Gladiators Trnava 3:7 (3:1, 0:2, 0:4)

Góly: 11. Paulíny Adam , 14. Fafrák Miloš , 15. Barto Martin - 20. Dosek Stanislav , 24. Suľovský Michal , 31. Jurák Roman , 43. Klapica Andrej , 48. Kupka Alex František , 50. Kršák Marcus , 58. Kluka Michal

Návšteva: 1154 divákov

Zápasové info: [Prehľad](#) :: [Štatistiky](#) :: [Zostavy](#) :: [Herné situácie](#)

TSS Group Dubnica - HK Skalica 4:9 (0:3, 2:2, 2:4)

Góly: 22. Jakúbek Martin , 40. Tybor Radoslav , 46. Bezúch Juraj , 58. Ďuriš Oliver - 2. Jakubík Ivan , 18. Ferenyi Nicolas , 19. Jakubík Ivan , 28. Ferenyi Nicolas , 30. Záležák Alex Miroslav , 44. Kalčík Lukáš , 44. Obdržálek Petr , 49. Berisha Aaron Zack , 52. Kalousek Simon

Návšteva: 621 divákov

Zápasové info: [Prehľad](#) :: [Štatistiky](#) :: [Zostavy](#) :: [Herné situácie](#)

HK '95 Považská Bystrica - HK Levice 1:3 (0:0, 1:1, 0:2)

Góly: 24. Belic Tomáš - 32. Voronin Nikita , 53. Sobotka Michal , 60. Sisik Samuel

Návšteva: 217 divákov

Zápasové info: [Prehľad](#) :: [Štatistiky](#) :: [Zostavy](#) :: [Herné situácie](#)

HK Detva - HC Nové Zámky 4:3 (0:0, 1:1, 3:2)

Góly: 22. Ragan Jakub , 43. Plančár Michal , 47. Kubáš Michal , 59. Ragan Jakub - 26. Belchamber Andrew , 52. Barilla Dávid , 60. Kodhaj David

Návšteva: 258 divákov

[Zápasové info](#) :: [Prehľad](#) :: [Štatistiky](#) :: [Zostavy](#) :: [Herné situácie](#)

HK Žiar nad Hronom - HC crypto4me TEBS Bratislava 0:2 (0:1, 0:0, 0:1)

Góly: 19. Beták Šimon , 60. Trebula Timur

Návšteva: 504 divákov

[Zápasové info](#) :: [Prehľad](#) :: [Štatistiky](#) :: [Zostavy](#) :: [Herné situácie](#)

1. liga juniorov

HK DUKLA Trenčín B - HC Prievidza 3:4 (2:2, 1:1, 0:1)

Góly: 8. Bulejko Michal , 17. Fülöp Patrik , 26. Bulejko Michal - 19. Chikantcev Zakhar , 20. Nechyporuk Oleksandr , 40. Bakyta Samuel , 42. Supruniuk Illia

Návšteva: 46 divákov

[Zápasové info](#) :: [Prehľad](#) :: [Štatistiky](#) :: [Zostavy](#) :: [Herné situácie](#)

Univerzitná hokejová liga

University Spartacus Košice - Gladiators TnUAD Trenčín 10:3 (6:0, 3:2, 1:1)

Góly: 8. Mikolaj Kristián , 10. Miovkanych Artur , 13. Divulit Dušan , 15. Kuzár Martin , 16. Mikolaj Kristián , 19. Grega Matej , 29. Grega Matej , 36. Miovkanych Artur , 39. Mikolaj Kristián , 53. Varga Štefan - 24. Bubica Maximilian , 31. Chukov Alexander , 56. Bubica Maximilian

Návšteva: 230 divákov

[Zápasové info](#) :: [Prehľad](#) :: [Štatistiky](#) :: [Zostavy](#) :: [Herné situácie](#)